

ΕΣΣ - Γιαννιού

ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΗ: ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΑΓΝΩΣΤΗ

Καθώς κάρμαι μπροστά στο λευκό χαρτί και στο αδυσώπητο κατηγορώ της επικεφαλίδας που αυθόρμητα τοποθετήθηκε απο το δικό μου χέρι, με πιάνει μια θλίψη και μια τύψη. "Αζί και θυμός: Δώδεκα χρόνια μετα το μοίρασμα της Κύπρου ήταν αρκετά για να μάς κάνουν να ξεχαστούμε. Εμάς απ'εδώ, με τα δικά μας, εκείνους απ'εκεί, με τα δικά τους. Ο απώτερος σκοπός του πραξικοπήματος και της εισβολής επιτυγχάνεται, το σαράκι κάνει σιγά σιγά χηχχχ και μεθοδικά τη δουλειά του υπόγεια, ενώ στην επιφάνεια πηγαينوέρχονται έγγραφα Γκουεγιάρ, εκτοξεύονται ηρωϊκές και άλλες δηλώσεις τών ηγεσιών, κτίζονται ξενοδοχεία και γεννιούνται παιδιά που ίσως και να μὴν δουν ποτέ τήν άλλη μισή τους πατρίδα.

" Λένε πώς ο ανθρωπος πρέπει τήν πατρίδα ν' αγαπά
αυτό μου λέει κι ο πατέρας μου συχνά
η δική μου η πατρίδα έχει μοιραστεί στα δυό
ποιό απο τα δυό κομμάτια πρεπει ν' αγαπώ;"

Αυτοι οι σπαραχτικοι στίχοι της Νεσιέ Γιασίν ηταν η πρώτη πρώτη επαφή μας με την τουρκοκυπριακή ποιήση μετα τα γεγονότα του 74. Ένα προοδευτικό περιοδικό, το Σανάτ Εμετζί, που μάς είχε έρθει απο την Τουρκία, έφερε το μήνημα. Λίγο αργότερα το περιοδικό θα έκλεινε, γιατί ανάμεσα στ'άλλα προωθούσε τη φιλία ανάμεσα στους ελληνες και στους τούρκους της Κύπρου. Οι συντάκτες του, άλλοι στη φυλακή κι άλλοι στήν εξορία. Στο μεταξύ όμως η επαφή αποκαταστάθηκε. Με χίλους δυό κόπους κατορθώσαμε να βρούμε ανθρωπους που ήξεραν λίγα τουρκικα για να μεταφράσουν τη σειρά απο τα ποιήματα της Νεσιέ Γιασίν, που στη συνέχεια τά δημοσιεύσαμε. Ηταν τρομερή η εντύπωση που έκαναν αυτά τα ποιήματα με τήν απλότητα, τήν ειλικρίνεια και τήν ευαισθησία τους. Η δεκαεννιάχρονη τότε Νεσιέ τιμήθηκε απο τόν τότε υπουργό Παιδείας κύριο Σοφιανό με ειδικό κρατικό βραβείο. Κι άρχισε ανάμεσα μας μια αλληλογραφία που είναι σαν ακριβό ντοκουμέντο της απελπισμένης προσπάθειας ν'ανακαλύψει ^{η ψυχή} τ'ορόμους εκεί που η στεγνή πολιτική δέν μπορεί ή δέν θέλει.

Με κοινή γλώσσα τήν αγγλική, μια και ουτε εκείνη μιλά ελληνικά ουτε εγώ τουρκικά (Ήτ'αλήθεα ποιός θα φάξει κάποτε για τίς ευθύνες γι'αυτή τήν ηθελημένη άγνοια, γι αυτή τήν σκόπιμη υποτίμηση;) ανταλλάζαμε τίς επιστολές μέσο κοινών φίλων απο τρίτες χώρες.

ΑΞ 2.10

λέξεις που τολμούν να βουρκώσουν, να ουρλιάσουν, να πουν τα πράγματα με τόνομα τους. Μια ποιηση αυθεντικά κυπριακή, που μάς άφησε όλους άναυδους, γιατί πριν απο την εισβολή τίποτα δέν ξέραμε, τίποτα στην πραγματικότητα αξιολογο δέν υπήρχε στην τουρκόφωνη Κύπρο. Για άλλη μια φορά η ποιηση είχε πάρει που λέμε την ρεβάντ. Το ματωμένο 74 είχε ήδη γραφτεί στην ιστορία με ~~κεκλιχωνεκεκλιχωνε~~ ειληκτους ελληνοκυπριακούς στίχους που πήραν ~~τάχθησαν~~ ξεχωριστή θέση στην πανελλήνια ποιηση. Τώρα ανακαλύπταμε πως το ίδιο έπος, γράφτηκε στην ιστορία και στην αποπίσω σελίδα, με τουρκοκυπριακούς στίχους, που κι αυτοί αποπνέουν το ίδιο κυπριακο άρωμα, άρωμα κυπαρισσου, λεμονανθού και αλμύρας, που κι αυτοί έχουν ~~μέσα~~ μέσα τους τον απόηχο του θανάτου, του ξεριζωμου, της νοσταλγίας και της ελπίδας

Αυτό το βουητό, αυτοι οι ήχοι, αυτοι οι κραδασμοί
 ουτε σ'αρέσουν ουτε μ'αρέσουν
 δέν μπορούν να ναι τό τραγουδι της όμορφης πατρίδας μας....

λέει, ο Μικρέτ Ντεμιράν, και συνε ίζει ο Μ. Αζίζογλου,

Ο χωρισμός
 έφερε μια μαύρη Ητροπή
 σ'αυτούς που απόμειναν απο το καλοκαίρι του 1974...

Αρχίζομε να μεταφράζομε αυτά τα ποιήματα. Κοντά τους προσθέτονται στίχοι ελληνοκυπρίων ποιητών, για την φιλία ~~με~~ με τους τουρκοκύπριου και με πρωτοβουλία και οικονομική επιβάρυνση της ΕΔΟΝ βγαίνει ένα βιβλια- ράκι με τον τίτλο: "άτω απο τον ίδιο ουρανό". Και μείναμε ως εδώ. Με την εξαίρεση μερικών σπασμωδικών μεταφράσεων και δημοσιεύσεων, κυρίως στη "Χαραυγή". Απο ~~πλευράς~~ της Κυβέρνησης, του Υπουργείου Παιδείας, απ'ότι του- λάχιστο ξέρουμε, ~~πρ~~ πλήρης σιγή, εστω κι άν υπάρχει και ειδικό τμήμα για την "επαναπροσέγγιση", όπως ονομάζεται. Στην επινόηση ωραίων λέξεων κανείς δέν μάς πιάνει. ~~και~~ η ~~απομάκρυνση~~ γίνεται όλο και πιο βαθειά, όλο και πιο τελεσίδικη. Με ντροπη ομολογουμε πως κι εμείς οι ίδιοι πιάνουμε τους εαυτούς μας βολεμένους στην απαλή άνεση του" τι μπορούμε να κάνουμε εμείς;"

~~κεκλιχωνεκεκλιχωνε~~

